

Έκθεση υλοποίησης προγράμματος επίσημων επισκοπήσεων 2025 στην Π.Ε. Θεσπρωτίας

Το πρόγραμμα των επίσημων επισκοπήσεων περιλαμβάνει την διενέργεια μακροσκοπικών ελέγχων, την λήψη δειγμάτων για εργαστηριακές εξετάσεις και την ανάρτηση παγίδων σε αγρούς, οπωρώνες, δασικές περιοχές και φυτώρια της χώρας.

Σκοπός του είναι:

- η προστασία του φυτικού κεφαλαίου,
- η προστασία των οικοσυστημάτων,
- η διασφάλιση του εισοδήματος των παραγωγών
- η διασφάλιση της εξαγωγικής δραστηριότητας.

Οι περιφερειακές Υπηρεσίες Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της Χώρας ΟΦΕΙΛΟΥΝ να διενεργούν **επισκοπήσεις για την παρουσία ενωσιακών επιβλαβών οργανισμών καραντίνας** στις περιοχές αρμοδιότητας τους, σύμφωνα με τα άρθρα 22 έως 24, 32 και 34 του Κανονισμού 2016/2031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και το άρθρο 4 του Π.Δ. 37/2021 (Α'94).

Οι μακροσκοπικοί έλεγχοι και δειγματοληψίες που προγραμματίζονται στο πλαίσιο του επίσημου προγράμματος επισκοπήσεων της Χώρας **είναι οι ελάχιστες δυνατές** και βασίζονται σε ανάλυση φυτοϋγειονομικής επικινδυνότητας για τους αντίστοιχους επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας.

Συνέπειες από τη μη υλοποίηση των ελέγχων σύμφωνα με τον προβλεπόμενο σχεδιασμό του Επισήμου Προγράμματος Επισκοπήσεων είναι:

1. Η αύξηση της πιθανότητας εισαγωγής, εγκατάστασης και εξάπλωσης επιβλαβών οργανισμών καραντίνας, με δυσβάσταχτες οικονομικές συνέπειες και τεράστιες επιπτώσεις στο φυτικό κεφάλαιο και τον πρωτογενή τομέα της Χώρας.

2. Ο αυξημένος κίνδυνος εισόδου επιβλαβών οργανισμών καραντίνας που έως τώρα δεν έχει διαπιστωθεί η παρουσία τους στη Χώρα μας (π.χ. *Xylella fastidiosa*).

3. Η μη δυνατότητα έκδοσης φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων διακίνησης προϊόντων από τις Περιφερειακές Ενότητες που δεν πραγματοποιούν επισκοπήσεις.

4. Η μη δυνατότητα έκδοσης Πιστοποιητικών Φυτοϋγείας για την εξαγωγή φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων.

5. Ο κίνδυνος μη συγχρηματοδότησης του προγράμματος των επισκοπήσεων από την Επιτροπή της Ε.Ε.

Οι επισκοπήσεις του έτους 2025 υλοποιήθηκαν σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες οδηγίες που εκδίδει η Αρμόδια αρχή που είναι Η Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (Αριθ. Πρωτ.: 49165/ 20-02-2025έγγραφο του Υπ.Α.Α.Τ.).

Σύμφωνα με τις μεθοδολογίες των επισκοπήσεων ο κύριος όγκος εργασίες έχει ανατεθεί στα Τμήματα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου των Δ/σεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων (Π.Ε.)

Συγκεκριμένα στον Πίνακα που ακολουθεί στην Π.Ε. Θεσπρωτίας φαίνονται οι οργανισμοί για τους οποίους ανατέθηκε ο έλεγχος, ο αριθμός των απαιτούμενων ελέγχων από το πρόγραμμα επισκοπήσεων και οι έλεγχοι που τελικά πραγματοποιήθηκαν από τους επίσημους υπαλλήλους φυτοϋγειονομικών υπηρεσιών (Φυτοϋγειονομικούς ελεγκτές) του τμήματος Π.Φ.Ε.

Το πρόγραμμα των επισκοπήσεων είναι συγχρηματοδοτούμενο από την Ε.Ε., **λαμβάνει** δηλαδή **χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση**, με παράλληλη υποχρέωση της Χώρας να το υλοποιήσει.

Κατά το έτος 2025, το Τμήμα κλήθηκε να φέρει εις πέρας το πρόγραμμα επισκοπήσεων στελεχωμένο από τρεις (3) Γεωπόνους – Φυτοϋγειονομικούς Ελεγκτές, παρά τον μεγάλο όγκο παράλληλων διοικητικών και ελεγκτικών καθηκόντων.

Από τα παραπάνω στοιχεία φαίνεται ότι από τους 421 απαιτούμενους από το πρόγραμμα ελέγχους, πραγματοποιήθηκαν οι 325, ποσοστό επίτευξης 77,2%. Σύμφωνα με τα στοιχεία του έτους 2024 το ποσοστό πραγματοποίησης ελέγχων σε επίπεδο χώρας ανέρχεται στο 58%. Αφαιρουμένων των ελέγχων που δεν πραγματοποιήθηκαν υπαιτιότητα της Υπηρεσίας, όπως χαρακτηριστικά η μη ανάρτηση παγίδων στον αραβόσιτο σε χρόνο που προέβλεπε το πρόγραμμα αλλά δεν υπήρχε η καλλιέργεια, προκύπτει **ποσοστό επίτευξης 84%**.

Παρά το γεγονός ότι ξεπεράστηκε κατά πολύ ο εθνικός μέσος όρος , η πλήρης κάλυψη του στόχου (100%) κατέστη ανέφικτη λόγω των εξής αντικειμενικών δυσχερειών:

Υποστελέχωση: Ο αριθμός των τριών ελεγκτών είναι οριακός για την κάλυψη των εκτεταμένων αναγκών του Τμήματος ΠΦΕ.

Χρονική Σύμπτωση Καθηκόντων: Η περίοδος υλοποίηση των επισκοπήσεων ταυτίζεται χρονικά με άλλες σημαντικές και ανελαστικές υπηρεσιακές ανάγκες.

Εποχικότητα και Τεχνικοί Περιορισμοί: Ο εποχικός χαρακτήρας των επισκοπήσεων στερεί από την Υπηρεσία τη δυνατότητα κατανομής των επισκοπήσεων σε περιόδους χαμηλού φόρτου εργασίας ή παράλληλα με άλλες εργασίες.

Ακολουθεί αναλυτικός πίνακας υλοποίησης του προγράμματος επισκοπήσεων.

Ο ΑΝ/ΤΗΣ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΑΡΑΒΟΥΤΣΗΣ

Οργανισμός	Απαιτήσεις ελέγχων βάσει προγράμματος	Έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν	Παρατηρήσεις
Spodoptera frugiperda	Ανάρτηση πέντε (5) παγίδων τύπου funnel και έλεγχος συλλήψεων κάθε 10 μέρες σε καλλιέργειες κυρίως αραβοσίτου και σολανοδών . Συνολικός μέγιστος αριθμός ελέγχων 105	Αναρτήθηκαν και οι (5) παγίδες και πραγματοποιήθηκαν 65 έλεγχοι	Σύμφωνα με την επίσημη μεθοδολογία η ανάρτηση και ο έλεγχος των παγίδων ξεκινάει την Μάρτιο με ενιαία πρόβλεψη για όλη την Ελλάδα. Στην περιοχή της Θεσπρωτίας η σορά του αραβοσίτου ξεκινά στα τέλη Απριλίου, οπότε η ανάρτηση παγίδων δεν μπορεί να ξεκινήσει πριν τις αρχές Μαΐου και συνεπώς περίπου 30 έλεγχοι δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω μη ύπαρξης του φυτού ξενιστή.
Spodoptera litura	Ανάρτηση μίας (1) παγίδας τύπου funnel και έλεγχος συλλήψεων κάθε 10 μέρες σε καλλιέργειες κυρίως αραβοσίτου και σολανοδών . Συνολικός αριθμός ελέγχων 15	Αναρτήθηκε μια (1) παγίδα και πραγματοποιήθηκαν 9 έλεγχοι	Ομοίως ως άνω. Περίπου 6 έλεγχοι δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω μη ύπαρξης του φυτού ξενιστή.
Anoplophora chinensis Anoplophora glabripennis Aronia bungil	Πάρκα και λοιπά σημεία ρίσκου (π.χ. ευρύτερες περιοχές λιμανιών) Μάρτιος - Ιούνιος το 60% των ελέγχων, Σεπτέμβριος – Νοέμβριος το υπόλοιπο 40% των ελέγχων Συνολικός αριθμός ελέγχων 6	Πραγματοποιήθηκαν 6 μακροσκοπικοί έλεγχοι χωρίς να βρεθούν ύποπτα συμπτώματα	Ολοκληρώθηκε το σύνολο των ελέγχων.
Cerambycidae spp	Γίνεται μακροσκοπικός έλεγχος σε ευρεία γκάμα φυτών ξενιστών και σε περίπτωση ύποπτων συμπτωμάτων λαμβάνεται κατάλληλο δείγμα. Συνολικός αριθμός ελέγχων 6	Πραγματοποιήθηκαν 6 μακροσκοπικοί έλεγχοι χωρίς να βρεθούν ύποπτα συμπτώματα	Ολοκληρώθηκε το σύνολο των ελέγχων.

Popillia japonica	Ανάρτηση τριών (3) παγίδων τύπου χοάνης και έλεγχος συλλήψεων κάθε 10 με 15 μέρες σε οπωρώνες μηλιάς, κερασιάς, βερικοκιάς, δαμασκηνιάς, ροδακινιάς, αμπελώνες κ.α. Συνολικός αριθμός ελέγχων 18	Πραγματοποιήθηκαν 20 έλεγχοι, πέραν της ανάρτησης των παγίδων.	Υπερκαλύφθηκε ο στόχος των απαιτούμενων ελέγχων.
Xyllella fastidiosa	Μακροσκοπικοί έλεγχοι και λήψη κατάλληλων δειγμάτων σε ελαιώνες, εσπεριδοειδή, πυρηνόκαρπα φυσική βλάστηση, περιοχές υψηλής επικινδυνότητας (λιμάνι). 24 μακροσκοπικοί έλεγχοι 53 δείγματα Συνολικός αριθμός ελέγχων 77	Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 60 έλεγχοι που αφορούν 20 μακροσκοπικούς και 40 δείγματα.	Δεν ολοκληρώθηκαν οι προβλεπόμενοι έλεγχοι στην ελιά (45 έλεγχοι), καθώς το 50% των ελέγχων πραγματοποιείται το φθινόπωρο όπου υπήρχε φόρτος εργασίας σε άλλα αντικείμενα. Μικρή υστέρηση υπήρχε και στους ελέγχους σε περιοχές υψηλής επικινδυνότητας (16 έλεγχοι). Στα εσπεριδοειδή, πυρηνόκαρπα και φυσική βλάστηση ολοκληρώθηκαν οι έλεγχοι.
Aleurocanthus woglumi Aleurocanthus spiniferus Scirtothrips spp Toxoptera citricidus Eotetranychus lewisi Hishimonus phycitis	Από τον Μάρτιο έως 1° δεκ. Ιουνίου Πραγματοποιούνται 8 μακροσκοπικοί έλεγχοι, λαμβάνονται 8 δείγματα και αναρτώνται 8 κολλητικές κίτρινες σε δύο θέσεις Συνολικός αριθμός ελέγχων 18	Αναρτήθηκαν και οι οχτώ (8) παγίδες, πραγματοποιήθηκαν 8 μακροσκοπικοί έλεγχοι και λήφθηκαν τα 8 δείγματα.	Ολοκληρώθηκε το σύνολο των ελέγχων.
Bactrocera spp	Ανάρτηση 5 παγίδων τύπου Δέλτα σε καλλιέργειες εσπεριδοειδών από τον Μάιο έως τον Νοέμβριο. Έλεγχος κάθε 10 ημέρες και αποστολή των κολλητικών πάτων στο εργαστήριο Συνολικός αριθμός ελέγχων 90	Αναρτήθηκαν και οι πέντε (5) παγίδες διάσπαρτες σε όλη την Π.Ε. και πραγματοποιήθηκαν 70 έλεγχοι	Η υστέρηση στους ελέγχους οφείλεται κυρίως στη μικρή καθυστέρηση ανάρτησης τον Μάιο και η μη πραγματοποίηση ελέγχων τον Νοέμβριο.

<p>Candidatus LiberibacterC. aurantifolia Diaphorina citri Trioza erytreae Lopholeucaspis japonica Unaspis citri</p>	<p>Από τον Ιούνιο έως Αύγουστο Πραγματοποιούνται 8 μακροσκοπικοί έλεγχοι, λαμβάνονται 4 δείγματα και αναρτώνται 8 κολλητικές κίτρινες σε δύο θέσεις Συνολικός αριθμός ελέγχων 14</p>	<p>Αναρτήθηκαν και οι οχτώ (8) παγίδες, πραγματοποιήθηκαν 8 μακροσκοπικοί έλεγχοι και λήφθηκαν τα 4 δείγματα</p>	<p>Ολοκληρώθηκε το σύνολο των ελέγχων.</p>
<p>Citrus tristeza</p>	<p>Δύο μακροσκοπικοί έλεγχοι και λήψη δύο σύνθετων δειγμάτων από δύο θέσεις ελέγχου. Συνολικός αριθμός ελέγχων 4</p> <p>Απρίλιος–Ιούνιος το 50% των ελέγχων, Σεπτέμβριος– Οκτώβριος το υπόλοιπο 50% των ελέγχων</p>	<p>Πραγματοποιήθηκε ένας μακροσκοπικός έλεγχος και λήφθηκε ένα σύνθετο δείγμα Συνολικά 2 έλεγχοι.</p>	<p>Ολοκληρώθηκε το 50% των ελέγχων καθώς δεν έγιναν οι έλεγχοι του Φθινοπώρου.</p>
<p>Phyllosticta citricarpa Elsinoë Pseudocercospora angolensis</p>	<p>Πέντε μακροσκοπικοί έλεγχοι και λήψη πέντε κατάλληλων δειγμάτων. Ιανουάριος-Απρίλιος (40% των ελέγχων) και Σεπτέμβριος-Νοέμβριος (60% των ελέγχων) Συνολικός αριθμός ελέγχων 10</p>	<p>Πραγματοποιήθηκαν τέσσερις μακροσκοπικοί έλεγχοι και τέσσερις δειγματοληψίες Συνολικά 8 έλεγχοι.</p>	<p>Ολοκληρώθηκε το 80% των ελέγχων. Δεν πραγματοποιήθηκαν δύο έλεγχοι κατά το Φθινόπωρο.</p>
<p>Thaumatotibia leucotreta</p>	<p>Ανάρτηση μίας παγίδας τύπου Δέλτα σε οπωρώνες εσπεριδοειδών από Μάιο έως Οκτώβριο, έλεγχος κάθε 10 ημέρες και αποστολή στο εργαστήριο των κολλητικών πιάτων Συνολικός αριθμός ελέγχων 15</p>	<p>Αναρτήθηκε μια παγίδα και πραγματοποιήθηκαν 13 έλεγχοι</p>	<p>Ολοκληρώθηκε το 87% περίπου των ελέγχων.</p>

Anastrepha ludens	Ανάρτηση δύο παγίδων τύπου McPhail σε οπωρώνες εσπεριδοειδών από τον Ιούνιο έως τον Οκτώβριο. Συνολικός αριθμός ελέγχων 30	Αναρτήθηκαν και οι δύο (2) παγίδες και πραγματοποιήθηκαν 21 έλεγχοι	Ολοκληρώθηκε το 70% των ελέγχων.
Pomacea spp	Πραγματοποίηση 4 μακροσκοπικών ελέγχων από τον Μάιο έως Σεπτέμβριο και λαμβάνεται δείγμα σε περίπτωση εύρεσης ύποπτων οργανισμών. Συνολικός αριθμός ελέγχων 4	Πραγματοποιήθηκαν 5 μακροσκοπικοί έλεγχοι	Υπερκαλύφθηκε το πρόγραμμα των ελέγχων.
Meloidogyne graminicola Hirschmanniella spp.	Πραγματοποιείται ένας μακροσκοπικός έλεγχος από Απρίλιο έως Οκτώβριο και λαμβάνεται δείγμα σε περίπτωση ύποπτων συμπτωμάτων. Συνολικός αριθμός ελέγχων 1	πραγματοποιήθηκε 1 μακροσκοπικός έλεγχος	Ολοκληρώθηκε το σύνολο των ελέγχων.
Pityophthorus juglandis	Ανάρτηση μίας παγίδας τύπου Multifunnel σε οπωρώνα καρυδιάς από τον Μάιο έως τον Σεπτέμβριο, έλεγχος και αποστολή του περιεχομένου κάθε 10 με 15 ημέρες Συνολικός αριθμός ελέγχων 8	Αναρτήθηκε μια (1) παγίδα και πραγματοποιήθηκαν 10 έλεγχοι	Υπερκαλύφθηκε το πρόγραμμα των ελέγχων.

